

Planstrategi for Kvæfjord kommune 2020 – 2023

Med planprogram for
kommuneplanens samfunnsdel 2020- 2032

Utkast per 28. april 2020

Innhold

1. Innledning.....	2
1.1. Kommunal planstrategi 2020-2023	2
1.2. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel.....	2
2. Overordnede føringer	3
2.1. FNs bærekraftsmål – hva er bærekraftig utvikling?	3
2.2. Nasjonale forventninger til kommunal planlegging	4
2.3. Plansystemet i Kvæfjord.....	5
3. Utviklingstrekk i Kvæfjord	8
4. Planstrategi.....	12
4.1. Vurdering av planbehov	12
4.2. Kommuneplanens samfunnsdel	12
4.3. Kommuneplanens arealdel.....	12
4.4. Planbehovet og planstatus for Kvæfjord kommune	13
5. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel.....	14
5.1. Formålet med planarbeidet	14
5.2. Aktuelle satsingsområder.....	14
5.3. Prosess og fremdrift	15
5.4. Medvirkning.....	15
5.5. Utredningsbehov	16
Vedlegg.....	16

1. Innledning

Dette dokumentet omhandler planstrategi for 2020-2023, og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Kvæfjord kommune. Dokumentene og planprosessen er slått sammen med bakgrunn i plan- og bygningsloven (pbl.).

Plan -og bygningsloven er en sentral lov i kommunal planlegging. Formålet med loven er å fremme bærekraftig utvikling til det beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner ([lovdata 2020](#)).

1.1. Kommunal planstrategi 2020-2023

Kommunal planstrategi er et verktøy for kommunestyret for å drøfte og prioritere planoppgaver på overordnet nivå i kommunestyreperioden. I plan- og bygningsloven § 10-1 stilles det krav til kommunene om å ha en kommunal planstrategi. Planstrategien skal vedtas av kommunestyret senest ett år etter at det nye kommunestyret er konstituert.

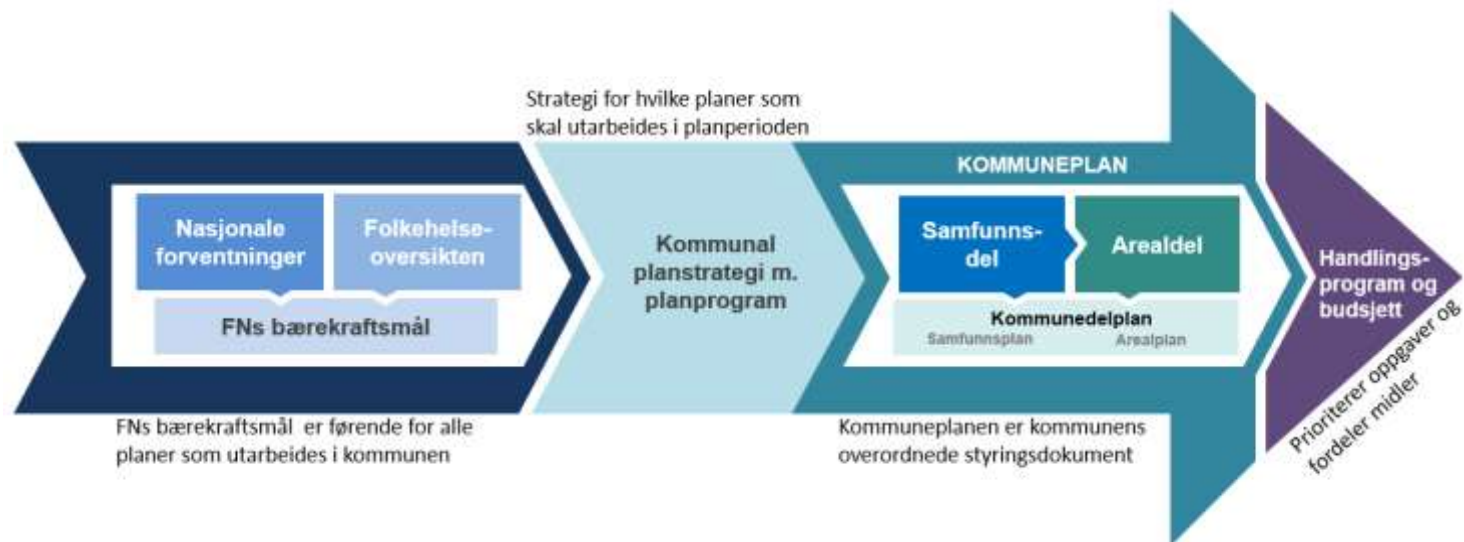
Planstrategien er ikke formelt bindende for kommunen, men et verktøy for å styrke den politiske styringen av hvilke planoppgaver som bør prioriteres og gjennomføres i valgperioden. Planleggingen skal være behovsstyrt, og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. I planstrategien drøftes utviklingstrekk og kommunens planbehov. Utviklingstrekke gjenspeiles blant annet av befolkningsutviklingen, innbyggernes levekår og folkehelse, næringslivsutvikling i kommunen, oppvekstvilkår, miljø og klima, samferdsel og infrastruktur. Kunnskapsgrunnlag 2020 (sett inn lenke til kunnskapsgrunnlaget) for Kvæfjord kommune utgjør del én av planstrategien, og beskriver og drøfter utviklingstrekk for Kvæfjord som samfunn og kommune, og utfordringene i årene som kommer.

Kommunestyret skal gjennom planstrategien ta stilling til om gjeldende kommuneplan skal revideres. Kvæfjord vedtok sist kommuneplanens samfunnsdel i 1997, og har derfor behov for en helt ny kommuneplanens samfunnsdel. Kvæfjord kommune har valgt å følge kapittel 11 i pbl., om at utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med, og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen.

1.2. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

Planprogrammet er en plan for hvordan kommuneplanens samfunnsdel skal utarbeides. Planprogrammet er et verktøy som skal sikre en god og ryddig planprosess for alle berørte parter. For kommuneplanen skal det utarbeides planprogram etter reglene i pbl. § 4-1. Planprogrammet har en høringsperiode på minst seks uker. Det er kommunestyret som vedtar planprogrammet som skal legges til grunn for planarbeidet.

Kvæfjord har valgt å la kommunal planstrategi være en del av oppstart av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, ved at planprogrammet og planstrategien slås sammen. Dette gir en sammenhengende planprosess, og er tidsbesparende. Figuren under viser sammenhengen mellom de ulike stegene i planprosessen og forholdet mellom de ulike plantypene.

Figur 1: Planprosessen og forholdet mellom de ulike plantypene

2. Overordnede føringer

2.1. FNs bærekraftsmål – hva er bærekraftig utvikling?

FN definerer bærekraftig utvikling som å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer tre dimensjoner i bærekraftig utvikling; klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. FNs bærekraftsmål består av 17 overordnede mål som skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Trygghet er også et sentralt begrep i bærekraftig utvikling. Det blir derfor viktig å ha fokus på innbyggernes trygghet enten truslene er menneskeskapt eller naturbaserte. Trygghet handler også om å videreføre de kvalitetene samfunnet har i per i dag. Forebygging og arbeid for økt trygghet for innbyggerne blir derfor viktig. Det er viktig å planlegge tiltak som reduserer sårbarheten i samfunnskritiske funksjoner som transport, kraftforsyning, vann- og avløp og elektronisk kommunikasjon. Covid-19 pandemien har i stor grad synliggjort hvor viktig det er for kommunene å planlegge for krisesituasjoner og for å forebygge sårbarhet.

Kvæfjord kommune skal i sitt overordnede planarbeid aktivt bruke bærekraftsmålene, og gjennom arbeid med kommuneplanens samfunnsdel, vise at våre prioriteringer og målsettinger bidrar til å ta klimavennlige, sosiale og økonomiske hensyn som støtter opp under en bærekraftig samfunnsutvikling.

2.2. Nasjonale forventninger til kommunal planlegging

Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling. [Dokumentet for nasjonale forventninger 2019-2023 finner du her.](#)

Regjeringen legger vekt på at vi har fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

For å håndtere disse utfordringene må kommuner og fylkeskommuner tenke langsiktig og planlegge for fremtiden. Regjeringen har derfor bestemt at FNs 17 bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Dette innebærer at bærekraftsmålene skal være en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Andre overordnede retningslinjer

Folkehelseloven gir kommunene et særlig ansvar for å fremme folkehelse gjennom lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kvæfjord kommune sin folkehelseoversikt ble vedtatt i 2018, og gir en oversikt over helsetilstanden og folkehelsesituasjonen i kommunen.

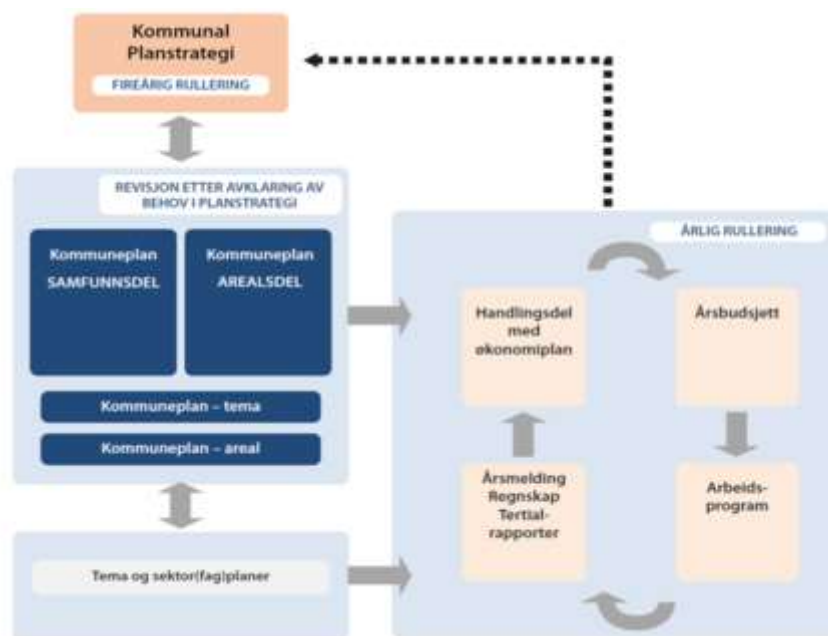
Regionale planer for Troms og Finnmark vil legge føringer for planleggingen i Kvæfjord kommune. En til hver tid bestemmende nasjonale retningslinjer, bestemmelser, lover og forskrifter, samt regionale planer, skal ligge til grunn for den kommunale planleggingen i Kvæfjord.

2.3. Plansystemet i Kvæfjord

Plansystemet

Et plansystem er en oversikt over hvordan de ulike planene i kommunen henger sammen. Den tar for seg planhierarkiet og plandefinisjoner.

Det kommunale plansystemet med «årshjulet» og «fireårshjulet» er illustrert under. Kommunal planstrategi, kommuneplan og kommuneplanens handlingsdel med økonomiplanen utgjør ryggraden i plansystemet.

Figur 1. Kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet er illustrert skjematisk med årshjulet og fireårshjulet.

Økonomisk planlegging

Sentralt i samfunnsplanleggingen er kommuneplanens handlingsdel. Handlingsdelen angir hvordan kommuneplanen skal følges opp i fireårsperioden, og revideres årlig. Kvæfjord kommune gjør dette samtidig med utarbeidelse av budsjett og økonomiplan. Handlingsdelen skal gi grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver, og konkretisere aktuelle tiltak innenfor kommunens økonomiske rammer.

Planhierarki

Et tydelig planhierarki skal vise sammenhengen mellom de ulike planene, og ha definerte plantyper. Under omtales plantyper for Kvæfjord kommune. I sittende kommunestyreperiode er det en målsetting at alle planarbeider skal ha et bevisst forhold til kommunens planhierarki. Kommunen bør kritisk vurdere hvilke tema- og fagplaner det er behov for, og hvilke som trenger politisk behandling.

Kommuneplan for Kvæfjord kommune

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument, og består av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver.

Samfunnsdel

Samfunnsdelen av kommuneplanen har en viktig rolle som verktøy for bedre og mer helhetlig planlegging for en bærekraftig samfunnsutvikling, strategisk styring, politisk styring og medvirkning. Samfunnsdelen bør ideelt sett vedtas tidlig i kommunestyrets periode for å ha en slik rolle, og for å gi tydelig retning for politiske prioriteringer og ønsket utvikling.

Samfunnsdelen skal ta stilling til Kvæfjordsamfunnets langsiktige utfordringer og overordnede målsettinger for samfunnsutviklingen. FNs bærekraftsmål skal legges til grunn for planlagt samfunnsutvikling i Kvæfjord. For Kvæfjord kommune vil kunnskapsgrunnlag 2020 være et viktig bakgrunnsdokument for arbeidet med samfunnsdelen. Kommunens overordnede planlegging innen klima- og miljøhensyn og klimatilpassing integreres i kommuneplanens samfunnsdel. Universell utforming, et aldersvennlig samfunn, og hensynet til barn og unge skal også berøres. Mål og arealstrategi i samfunnsdelen legger føringer for arealdelen.

Arealdel

Kommuneplanens arealdel viser sammenhengen mellom ønsket fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Arealdelen av kommuneplanen er juridisk bindende og skal gi rammeverk for utbygging og vern for offentlige og private aktører. En samlet arealplan er nødvendig for å sikre en planmessig og forsvarlig arealutnytting, og for å beskytte arealene mot uoverveide arealinngrep og uhensiktsmessig bygge- og anleggsvirksomhet. En arealdel omfatter arealkart, bestemmelser og en planbeskrivelse med konsekvensutredning.

Arealdel for Kvæfjord kommune ble vedtatt i 2008. Det er også behov for å rullere arealdelen for Kvæfjord, men dette legges opp som en egen planprosess etter at samfunnsdelen er på plass.

Kommunedelplaner, temaplaner og handlingsplaner

Det kan lages kommunedelplaner for samfunnstema og for deler av kommunenes arealer. Denne plantypen kan benyttes dersom det er viktig å forankre og presisere innholdet i planen politisk, og å sikre en offentlig prosess. Kommunedelplanene skal behandles etter plan- og bygningsloven.

En temaplan utløser ikke samme formelle krav som en kommunedelplan. Planens innhold og målgruppe gir grunnlag for å vurdere behovet for og graden av medvirkning og prosess. Med fag- og temaplaner menes for eksempel hovedplan for vann og avløp, skolebruksplan eller rusmiddelpolitisk handlingsplan. Noen av disse planene er lovpålagte, andre velger kommunen å lage selv. Ikke alle trenger politisk behandling.

En handlingsplan er oftest forankret i en overordnet plan og dreier seg om gjennomføringen av denne. For å virkeliggjøre planvedtak må handlinger og tiltak ha dekning i kommunens økonomi.

3. Utviklingstrekk i Kvæfjord

3.1. Globale trender

Verden er i stadig endring. Enkelte grunnleggende trender påvirker utviklingen og kalles gjerne globale megatrender. Slike trender påvirker også Norge, Nord-Norge og mindre lokalsamfunn som Kvæfjord. Trendene påvirker både natur, samfunnsliv, arbeidsliv og økonomi over lang tid og i stort omfang. Dette er premisser som påvirker langsiktig planlegging, og som vi må forholde oss til, og tilpasse oss til. Dette gjelder trender som er knyttet til

- Klima
- Demografi
- Globalisering og sentralisering
- Digitalisering og teknologisk utvikling

Klimaendringene og naturkatastrofer rammer og endrer natur og bomiljø, og påvirker grunnleggende tilgang til ressurser. Når man planlegger for fremtiden må man tenke tilpassing og ruste seg for kommende utfordringer. Miljø- og klimaengasjement, spesielt blant unge, er blitt verdensomspennende. Verdensøkonomien vil bli preget av nye krav fra forbrukerne, og sirkulærøkonomi vil bli et viktig tema.

Demografien i den vestlige verden preges av synkende fødsel, økt migrasjon, økt levealder og endrede helseutfordringer. Flere mennesker flytter til byene, samtidig som økonomi, kultur og samfunn i økende grad utvikler seg på tvers av landegrensene.

Digitalisering er en av de mest omfattende teknologiske trender i vår tid og preger de fleste samfunnsområder. Covid-19, eller Corona-epidemien, begynte å spre seg globalt i mars 2020. Digitalisering som en allerede tydelig trend ble kraftig forsterket av denne epidemien, og ga oss en påminner om hvor avhengige samfunnet vårt er av god tilgang til internett og digitale verktøy. Digitaliseringen har forandret hvordan vi kommuniserer, organisere livene våre, driver forretning og hvordan arbeidslivet organiseres. Kommunikasjon er mindre stedsavhengig og tilgangen til informasjon er nærmest ubegrenset.

KS' stordataanalyse (2018) viser at befolkningen i Norge har mange og høye forventninger til framtidens kommuner. Forventningene er størst til kommunenes rolle i næringsutvikling, inkludering, omsorgstjenester og stedsutvikling. Analysen trekker også frem at en driver bak økonomisk aktivitet i årene som kommer til å handle om meningsfull økonomi og bærekraft - kunder søker i økende grad å kjøpe varer og tjenester med mening. Vi ønsker å handle mer lokalt, støtte opp verdibasert næringsliv – og vi er i større grad villige til å dele varene vi kjøper.

3.2. Utviklingstrekk og utfordringer for Kvæfjord kommune

Utfordringsbildet for Kvæfjord kommune er nærmere presentert i Kunnskapsgrunnlaget 2020. Kunnskapsgrunnlaget ligger til grunn for planstrategi 2020-2023 og kommuneplanen 2021-2033. Her beskrives status og utfordringer for Kvæfjord som lokalsamfunn, og for tjenesteproduksjonen. I planstrategien og planprogrammet er det derfor kun gjengitt noen hovedtema som bakgrunn for planbehovet i fireårsperioden.

3.2.1. Befolkningen i Kvæfjord kommune

En av de viktigste overordnede utfordringene for Kvæfjord kommune er knyttet til prognosene for befolkningsutviklingen. Synkende folketall i kommunen, synkende fødselstall over tid, og en stadig eldre befolkning er utfordrende for en bærekraftig kommuneøkonomi, og for tjenesteproduksjonen.

Utfordringer knyttet til levekår som kan trekkes frem er generell lav utdanning blant innbyggerne, og at mange innbyggere har lav inntekt. Lav inntekt øker sannsynligheten for dårlig selvpålevd helse og sykdom. I Kvæfjord var det i 2017 omtrent 17 prosent av barna, mot 7,7 prosent for hele Troms, som bodde i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Dette tilsvarte 86 barn i alderen 0-17 år. 45,3 prosent av barna i Kvæfjord levde i 2017 i husholdninger med enslig forsørger. Flere barn og unge oppgir gjennom ungdomsundersøkelser (Ungdomsundersøkelsen 2019) å være misfornøyde med lokalmiljøet og antall treffsteder i kommunen. Flere innbyggere sliter også med helseutfordringer som fedme og hjerte- og karsykdommer.

3.2.2. Næringsliv og sysselsetting

Offentlig sektor dominerer sysselsettingsbildet i Kvæfjord kommune, og mange av innbyggerne i kommunen jobber innenfor sektoren helse- og omsorg. For øvrig har kommunen en relativt sett stor primærnæring. Kvæfjord som landbrukskommune markerer seg på flere felt; med produksjon av bær og grønnsaker, melk og kjøtt. Bondens marked har blitt arrangert med stort hell i kommunen, og synliggjør næringslivet og noen av kommunens produsenter på en god måte.

Kommunen har et delt arbeidsmarked, særlig med Harstad kommune, noe som gir både muligheter og utfordringer. Handelslekkasjen i kommunen er stor, og kommunen konkurrerer med nabokommunene om bosetting. Kommuner med felles arbeidsmarked har et særskilt behov for å samarbeide om næringsutvikling, infrastruktur og tjenester. Kvæfjord kommune har mange interkommunale samarbeidsavtaler med Harstad kommune, som blant annet bidrar til effektiv bruk av ressurser.

Kvæfjord kommune er opptatt av å tilby gode kommunale tjenester, å tilrettelegge for boliger, tomter og arealer til ulike typer næringer, som en forutsetning for god næringsutvikling.

3.2.3. Helse og omsorg

Helse- og omsorgssektoren er stor i kommunen, og for 2020 utgjør helse- og omsorgsavdelinga 54 prosent av kommunens driftsbudsjett.

Kontinuerlig omstilling i Kvæfjord kommune over tid har medført at kommunen har mye erfaring og kunnskap om omstilling og endring. Demografisk utvikling fremover kan likevel by på utfordringer, da vi blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. En liten kommune som Kvæfjord skal levere like gode tjenester til innbyggerne som større kommuner, og dette stiller krav til at kommunen evner å bruke sine ressurser på en god måte, og at man klare å rekruttere og beholde riktig type kompetanse.

Kvæfjord kommune har bygget et nytt helsehus som skal tas i bruk i 2020, som samlokaliserer legesenter, fysioterapi- og ergoterapitjenester, helsestasjon, og en korttidsavdeling med 10 plasser. Helsehuset bygges fysisk sammen med eksisterende sykehjem. Samlokalisering av disse tjenestene vil gi økte muligheter til samarbeid og god koordinering av tjenester.

3.2.4. Oppvekst og utdanning

Kvæfjord har som mål å være en god oppvekstkommune, noe som skal komme til syne i planlegging og i prioriteringer. Kommunen er opptatt av kvalitet i barnehage og i skole, og ønsker å legge til rette for et godt lokalmiljø for barn og unge i kommunen.

Kommunen drifter tre barnehager og tre grunnskoler; Huseby barnehage på Borkenes, Borkenes skole, Vik oppvekstsenter og Flesnes oppvekstsenter. Elevtallsutviklingen ved skoler i Kvæfjord har gått ned fra 495 grunnskoleelever i 2005 til 305 elever i 2020. Kommunen har store kostnader knyttet til drift av små enheter innenfor barnehage og skole. Det er vedtatt å opprettholde barnehage- og struktur slik som i dag frem til 2023, og kommunen skal legge til rette for god kvalitet i både skoler og oppvekstsenter i kommunen.

Kvæfjord kommune har et høyt antall barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere, i aldersgruppen 0-17 år, 9,9 prosent mot 4,8 prosent for fylket. Samtidig har kommunen relativt sett mange stillinger i barneverntjenesten med fagutdanning, noe som også har økt i takt med behovet. Kommunen har mange barn i lavinntektsfamilier eller i familier med enslig forsørger.

3.2.5. Kultur, idrett og friluftsliv

Kvæfjord kommune har et rikt og allsidig tilbud av lag og foreninger, og dugnadsånden står sterkt. Kommunen har innen forvaltning av idrett og friluftsliv et mål om at det skal tilrettelegges for et allsidig idretts- og fritidstilbud til alle grupper i kommunen, men med særlig vekt på tiltak for barn, unge og funksjonshemmede. Mange innbyggere er med i ulike lag og foreninger, men det er de eldre som deltar flittigst i organisert frivillig aktivitet, noe som også er en tendens i resten av landet.

Frivilligsentralen er en viktig bidragsyter til brukerrelaterte aktiviteter for innbyggere i alle aldersgrupper. Ved Frivilligsentralen på Borkenes kan en også låne friluftststyr fra egen utlånsentral.

Kvæfjord kommune jobber med å få etablert et samordnet tilbud, Mylderhuset, hvor blant annet frivillighetsentral, bibliotek og folkeverksted skal samlokaliseres.

Kvæfjord kommune er medlem i Midtre-Hålogaland friluftsråd.

3.2.6. Areal og samferdsel

Kommuneplanens arealdel for Kvæfjord ble vedtatt av kommunestyret i 2008. Ved utarbeidelse av ny kommuneplanens samfunnsdel som gir føringer for hvordan kommunens arealer skal forvaltes, er det behov for en ny arealdel. Kommunen har mange reguleringsplaner, og har behov for en helhetlig,

overordnet arealplan, som legger føringer for arealbruken, og som knytter områder og bruk av kommunens arealer sammen på en god måte. Styrking av sentrumsfunksjonen, med tilrettelegging og stimulering til næringsaktivitet og servicefunksjon i kombinasjon med boligformål, bør ses særskilt på i en eventuell ny områderegulering av Borkenes sentrum.

Kvæfjord Eiendom AS forvalter, drifter, vedlikeholder og utvikler bolig- og næringsbygg for utleie. Ved utgangen av 2017 disponerte Kvæfjord Eiendom AS 136 leiligheter, næringsareal i Borkenes sentrum og på Trastad, samt idrettshall og svømmebasseng.

Et større veiprojekt pågår i kommunen med E10 Hålogalandsvegen. Hensikten med prosjektet er å bedre fremkommeligheten og redusere reisetiden på E10/rv. 85/fv. 83, mellom Sortland, Harstad og Evenes. Hålogalandsvegen skal knytte regionen tett sammen, og gi gode forutsetninger for næringsutvikling og regional utvikling.

Kvæfjord kommune har et kaianlegg på Borkenes, men som ikke som er egnet til utvidet, kommersiell bruk. Kommunen kan ha behov for å se på havnestrukturen for kommersielle formål, også med tanke på kapasitet for lasting og lossing av varer.

Kollektivtrafikken er bedret mellom Borkenes/Trastad og nabokommunen Harstad, mens kollektivtilbudet for utkantene av Kvæfjord kommune er blitt redusert. Det er ingen kollektivtilbud mellom Borkenes og Sortland.

3.2.7. Miljø og klima

I en ny kommuneplan skal miljø, klima og klimatilpassing omtales, og knyttes sammen med strategiske valg for blant annet arealbruk.

Flere steder i kommunen ligger innenfor potensielle skredfareområder, både for snø og steinsprang/jordskred. Særlige utsatte områder er Skommesvik, Pøyla, Bømark, Raksebukt, og Sjørdalen. Mer nedbør kan medføre hyppigere skred og økt skredfare i områder som tidligere ikke har vært utsatt. Dette kan ha betydning for friluftsliv og turisme, ferdsel, infrastruktur og transport.

De fleste utslippene av CO₂ i kommunen knytter seg til veitrafikk og til jordbruket. Som en distriktskommune har Kvæfjord mange som pendler inn og ut av kommunen, og bidrar til stor veitrafikk. Kommunen må legge til rette for en arealforvaltning som bevarer viktige områder for naturmangfold og vassdrag, og som fremmer en bærekraftig transportutvikling.

3.2.8. Kommunal beredskap

Overordnet beredskapsplan for Kvæfjord er revidert i 2018. En risiko- og sårbarhetsanalyse skal danne grunnlaget for kommunens arbeid med å redusere risiko og sårbarhet, styrke beredskapen og bedre evnen til krisehåndtering i kommunen. Kvæfjord kommune reviderte sin ROS-analyse i januar 2018.

Det bør videre i arbeidet med kommunal planlegging være kontinuerlig fokus på å ha en oppdatert helhetlig ROS.

4. Planstrategi

4.1. Vurdering av planbehov

Med planstrategien skal kommunestyret hvert fjerde år vurdere behovet for å revidere kommuneplanen og det øvrige planbehovet. Disse vurderingene gjøres i lys av utfordringene kommunen har og den politikken kommunestyret ønsker å føre.

Kunnskapsgrunnlaget 2020 tar opp status og utvikling i kvæfjordsamfunnet, og ligger til grunn for planstrategien.

Et hvert planarbeid er tid- og ressurskrevende. Det bør i hvert enkelt tilfelle vurderes hvor det er hensiktsmessig å plassere en plan i kommunens planhierarki. Enkelte delplaner kan med fordel erstattes av strategier eller målsettinger i kommuneplanens samfunnsdel, og tema- eller handlingsplaner kan konkretisere de ulike målsettingene eller sektoroppgavene.

4.2. Kommuneplanens samfunnsdel

Sist samfunnsdel for Kvæfjord kommune ble vedtatt i 1997. Det er behov for en ny samfunnsdel, og dette vil være et hovedprioritert arbeid for 2020/2021. Kommuneplanens samfunnsdel skal være kommunens overordnede styringsdokument, og legge føringer for Kvæfjords utvikling frem mot 2032. FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn for samfunnsdelen. Målene i kommuneplanens samfunnsdel skal konkretisere bærekraftsmålene, og slik legges til rette for en økonomisk, sosial og miljømessig bærekraftig utvikling. I samfunnsdelen for Kvæfjord kommune skal også en arealstrategi drøftes, for å legge føringer for kommuneplanens arealdel.

4.3. Kommuneplanens arealdel

Arealdelen viser sammenhengen mellom ønsket fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Arealdelen for Kvæfjord ble vedtatt i 2008, og bør revideres i etterkant av samfunnsdelen for å være relevant. Arealdelen skal følge opp samfunnsdelen og strategier for bruk av kommunens arealer. Nødvendige risikovurderinger og vurderinger av behov for oppheving, revisjon eller oppdatering av gjeldende planer, må ligge til grunn for arbeidet med ny arealdel. Slik sikres et mer enhetlig og oppdatert plangrunnlag. Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende.

I en ny arealdel må kommunens arealer ses i sammenheng for å sikre en arealpolitikk som er tilpasset Kvæfjords utfordringer og muligheter for fremtiden. En vurdering av tema som demografisk utvikling, lokalisering av nærings- og boligområder, sentrumsfunksjon og infrastruktur må vurderes.

Kommunedelplaner

Kvæfjord kommune har per 2020 ... kommunedelplaner vedtatt eller under arbeid.

Andre tematiske planer

Temaplaner eller handlingsplaner kan brukes der det er behov for planverk og konkrete målsettinger. De skal utfylle kommuneplanens samfunnsdel, og bidra til god bruk av ressurser på satsingsområder, i sektorer eller for områder der det er behov for det.

Reguleringsplaner

4.4. Planbehovet og planstatus for Kvæfjord kommune

I tabellen under fremgår planbehov og forslag til planprioriteringer for kommunestyreperioden 2020-2023.

Planarbeid i perioden					
	Sist vedtatt	2020	2021	2022	2023
Kommuneplan					
Kommuneplanens samfunnsdel	1997				
Kommuneplanens arealdel	2008				
Kommunedelplan					
Kommuneplanens arealdel, LNF spredt	2014				
Kommuneplanens arealdel, kystplan	2015				
Kommunedelplan Borkenes	2002				
Anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet	2017				
Klima- og energiplan	2016				
Helse- og omsorgsplan	2014				
Oppvekstplan					
Temaplan					
Strategisk næringsplan	2009				
Landbruksplan	2014				
Alkoholpolitisk handlingsplan	2016				

5. Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

5.1. Formålet med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å lage en ny kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2021 – 2032 for Kvæfjord kommune. Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument. Den tar for seg hele kommunen som organisasjon, og setter mål og strategier for videre utvikling. Samfunnsdelen skal vise retning i samfunnsutviklingen og legge føringer for annet planarbeid. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning i arbeidet med samfunnsdelen.

Kommuneplanens samfunnsdel danner grunnlaget for hvordan vi skal løse vårt samfunnsoppdrag. Den viser en retning for Kvæfjord inn i vår nære fremtid og danner utgangspunktet for hvordan vi skal ivareta kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Det er de til enhver tid gjeldene nasjonale og regionale planer som legges til grunn for kommunal planlegging.

Kunnskapsgrunnlag 2020 for Kvæfjord kommune ligger til grunn for administrasjonens arbeid med kommuneplanens samfunnsdel, og kan ved behov revideres som grunnlagsdokument.

5.2. Aktuelle satsingsområder

FNs 17 bærekraftsmål skal være et fundament for overordnet planlegging. Hvilke av FNs 17 bærekraftsmål som skal være i fokus for samfunnsutviklingen i Kvæfjord vil bli en del av arbeidet med samfunnsdelen.

Kvæfjord kommune ønsker å være en god oppvekstkommune. Barn og unges oppvekstvilkår vil bli et viktig tema for samfunnsdelen. Levekår og folkehelse, lokalsamfunnsutvikling og næringsutvikling, og miljø og klima vil videre bli vektlagt som viktige områder i samfunnsdelen.

Overordnet arealstrategi

En arealstrategi skal bidra til en tettere kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, og legge til rette for strategiske diskusjoner om bruk av kommunens arealer. Kommunens arealstrategi skal bidra til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer. Strategien må bygge på klare mål for utvikling av kommunen, som drøftes og fastsettes i samfunnsdelen. I arealstrategien må de store linjene i samfunnet drøftes og prioriteres. Arealstrategien kan typisk bestå av en kort oppstilling av prinsipper veiledet av en kartskisse. Hver kommune har sine egne utfordringer, rammer og situasjoner som gir ulike forutsetninger for samfunnsutviklingen. Temaene i en arealstrategi må reflektere nettopp dette. Hovedelementene i en arealstrategi for Kvæfjord kan være senterstruktur og næringsutvikling, transportsystem, utbyggingsmønster, og klimautslipp og -tilpassing.

5.3. Prosess og fremdrift

Oppstart av planarbeidet varsles samtidig som forslag til planprogram legges ut på høring, og gjøres elektronisk tilgjengelig på nett. Fristen for å gi uttalelse skal være minst seks uker. Etter at planprogrammet har vært på høring, og innkommende uttalelser har blitt gjennomgått, fastsettes endelig planprogram politisk. Fastsatt planprogram vil ligge til grunn videre arbeid med samfunnsdelen.

Politisk er arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel forankret i teknisk utvalg. Administrativt er planarbeidet forankret i kommunedirektørens ledergruppe. Prosjektleder er samfunnsplanlegger i Kvæfjord kommune, som rapporterer til kommunedirektøren.

Dato	Fremdrift
Juni 2020	Forslag til planstrategi og varsel om kommuneplanstart med forslag til planprogram legges ut på høring og til offentlig ettersyn
Juli – august 2020	Høring planstrategi og planprogram
Oktober 2020	Kommunestyret vedtar planstrategi 2020-2023 og fastsetter planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032
Oktober – februar 2021	Utredningsfase, temamøter for viktige fokusområder, ev. folkemøter, arbeidsmøter, drøfting og dialog. Utarbeide planforslag.
Mars - april 2021	Kommunestyret legger kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032 ut på høring og til offentlig ettersyn
Juni 2021	Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032

5.4. Medvirkning

Lovkravet om medvirkning i planlegging fremkommer i plan- og bygningsloven § 5-1.

Medvirkning er nødvendig for å lage gode planer. Kommunen planlegger for de som bor i og bruker kommunen, og lokalkunnskap fra innbyggerne er viktig kunnskap for et godt planarbeid. Kvæfjord kommune ønsker å legge til rette for at flest mulig av innbyggere og relevante aktører nås, og gis anledning til å delta i kommuneplanprosessen. Medvirkningsforaene kan være åpne møter, medvirkningsverksteder, spørreundersøkelser, innspillsgrupper og lignede. Informasjonskanaler som kommunens nettside og facebookside vil bli brukt under planprosessen. Det vil også være annonsering i lokalaviser.

Det planlegges egne møter med elderrådet, ungdomsrådet og råd for funksjonshemmede. Politisk forankring i planarbeidet er viktig, og politikerne skal sikres muligheten til å gi innspill og til å sette seg inn i forslagene i planen før endelig behandling. Kommunens egne fagavdelinger vil også være viktige samspillsaktører i planprosessen.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging for å kunne delta, herunder barn og unge. Det er aktuelt å nå ut til barn og unge via undervisningsopplegg i skolen, ved bruk av Kvæfjord bibliotek, og via Frivillighetscentralen, hvor spesielt ungdom møtes.

5.5. Utredningsbehov

Utredningsbehov handler om å innhente statistikk, fakta og analyser for å kunne ta avgjørelser basert på kunnskap. Dette gjelder spesielt for fokusområdene for samfunnsdelen, og for de områdene hvor kommunen opplever utfordringer. Kommunen tar ikke sikte på å gjøre større utredninger knyttet til dette planarbeidet.

Kunnskapsgrunnlag 2020, som en del av kommunal planstrategi, legges til grunn for arbeidet med kommunens samfunnsdel. Kommunebilde for Kvæfjord kommune 2020 og Folkehelseoversikt for Kvæfjord ligger også til grunn. Gode og relevante målsettinger er viktig for å styre kommunen i riktig retning de neste årene. Andre strategier og dokumenter, på tvers av fagfelt og sektorer i kommunen, vil supplere kunnskapsgrunnlaget 2020, som bakgrunnsinformasjon til arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Det kan være behov for å belyse enkelte temaer sterkere, og å gjøre tilpassinger og oppdateringer i kunnskapsgrunnlaget. Dette vil vurderes konkret når arbeidet med samfunnsdelen igangsettes.

Vedlegg

- Nasjonale forventninger

Staten har gjennom Kongelig resolusjon 14.mai 2019 vedtatt «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023». Dette dokumentet inngår i det rullerende plansystemet og er hjemlet i plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal følges opp i kommunenes arbeid med planstrategier og planer.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunalplanlegging-20192023/id2645090/>

- Planoversikt Kvæfjord kommune (legges inn før politisk behandling)

Kilder

FN-sambandet (2019). *FNs bærekraftsmål*. Hentet fra <https://www.fn.no/Om-FN/FNs-baerekraftsmaal>

Folkehelseinstituttet 2019. *Folkehelseprofil Kvæfjord kommune 2019*. Hentet fra <https://www.fhi.no/hn/helse/folkehelseprofil/>

Klimaloven (2018). Lov om klimamål, (LOV-2017-06-16-60). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/2017-06-16-60>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2019). *Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2019-2023* (H-2445 B). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/>

Kommunal-Rapport (2019). *Kommunebarometeret 2019 – Kvæfjord*. Utgitt juli 2019.

Miljøverndepartementet (2011). *Kommunal planstrategi* (T-1494). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/>

Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet (2019). *Ungdataundersøkelsen*. Hentet fra <http://www.ungdata.no/>